

DECIZIE

13 aprilie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Ion Druță
Maria Ghervas

examinînd recursul declarat de către Societatea Asigurări-Reasigurări „Moldcargo” Societate pe Acțiuni,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Societatea Asigurări-Reasigurări „Moldcargo” Societate pe Acțiuni împotriva Consiliului Concurenței cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 23 februarie 2016, prin care a fost respins demersul Societății Asigurări-Reasigurări „Moldcargo” Societate pe Acțiuni cu privire la suspendarea Deciziei Plenului Consiliului Concurenței nr. DA-78 din 28 decembrie 2015 în partea ce ține de aplicarea amenzii în mărime de 1 106 431,24 lei,

a constatat:

La 05 februarie 2016, SAR „Moldcargo” SA a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului Concurenței cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii a invocat că la 04 ianuarie 2016, a recepționat Decizi Plenului Consiliului Concurenței nr. DA-78 din 28 decembrie 2015 potrivit căreia s-a constatat încălcarea prevederilor art. 5 al. (3) lit. (a) din Legea Concurenței nr. 183 din 11 iulie 2012 de către companiile SA „Asito”, SA „Donaris Group”, SA „Grawe Carat, SAR „Moldcargo” SA, „Moldasig” și SA „Moldova-Astrovaz” și s-a decis sancționarea SAR „Moldcargo” SA cu amendă în mărime de 1 106 431,24 lei ce reprezintă 1% din cifra realizată în anul 2014 cu aplicarea factorului 1,2.

Indică că nu este de acord cu Decizi Plenului Consiliului Concurenței nr. DA-78 din 28 decembrie 2015, întrucât Legea concurenței nr.183 din 11 iulie 2012, în vigoare din 14 septembrie 2012 nu poate fi aplicată retroactiv faptelor care au avut loc anterior intrării acesteia în vigoare.

Iar, sub acest aspect menționează că prin Decizia Biroului Național al Asigurătorilor de Autovehicule (în continuare BNAA) din 31 iulie 2012 s-a propus aplicarea contractului cadru de mandate pentru intermedierea încheierii contractelor de asigurare de răspundere civilă auto externă „Carte Verde” ce urma a fi aplicat din 01 august 2012, printre care era menționat și comisionul acordat brokerilor în mărime de pînă la 15 % din prima brută subscrisă.

Astfel, începînd cu 01 august 2012 SAR „Moldcargo” SA a încheiat cu toți brokerii contracte de tip nou iar dat fiind faptul că nu toți membrii cu drepturi depline ai BNAA și-au respectat obligațiile corespunzător deciziei luate la ședința din 31 iulie 2012, în special în partea ce ține de comisionul acordat, au început să fie încheiate anexe la contracte și să fie acordate diverse bonusuri/premii.

Drept urmare SAR „Moldcargo” SA a luat decizia de a rezilia contractele cadru de mandat pentru intermedierea polițelor de asigurare „Carte Verde”.

Indică că la 10 septembrie 2012 SAR „Moldcargo” SA a notificat toți Brokerii despre intenția de reziliere a contractului tip, iar ultimul contract tip a fost reziliat la 01 octombrie 2012.

Respectiv, în cazul unei eventuale admiteri a încălcării prevederilor art. 5 al.3 lit. a) din Legea Concurenței nr.183 din 11 iulie 2012, această încălcare a fost încetată din partea SAR „Moldcargo” SA odată cu rezilierea contractelor tip, ulterior fiecare Companie de asigurări activînd ținînd cont de propria politică de marketing.

Sușține că reieșind din prevederile art. 93, alin.(1) al Legii Concurenței nr.183, Legea Concurenței a intrat în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial - 14 septembrie 2012, respectiv la data intrării în vigoare a Legii Concurenței încălcările deja au fost încetate.

Mai indică reclamantul că conform Deciziei nr.DA-78 din 28 decembrie 2015, drept încălcare a art. 5 alin. (3) lit. a) din Legea Concurenței nr.183 din 11 iulie 2012, care indică că acordurile anticoncurențiale sînt, în special, cele îndreptate spre stabilirea directă sau indirectă a prețurilor de cumpărare sau de vânzare sau a oricăror alte condiții de tranzacționare, au fost calificate acțiunile asigurătorilor ce țin de stabilirea remunerației sub forma de comision în mărime de pînă la 15% din prima brută subscrisă în baza primelor de asigurare în vigoare și aplicarea comisionului în valoare de 15% față de brokeri.

La acest capitol consideră reclamantul că situația descrisă a fost incorect calificată ca și acord concurențial întrucît conform pct. 8 din Metodologia de calcul al primei de asigurare de bază și al coeficienților de rectificare pentru asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, aprobată prin Hotărîrea Guvernului nr. 318 din 17 martie 2008, cota factorului de încărcare la asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto externă (Carte Verde) include și cheltuielile asigurătorului în mărime de pînă la 20%, inclusiv cheltuielile de achiziție, salariile pentru angajați, impozitele și alte cheltuieli de gestiune ale asigurătorului.

Indică că, Comisia Națională a Pieții Financiare, în calitatea sa de autoritate de supraveghere a analizat aplicarea de către asigurători a tarifului la încheierea contractelor de asigurare și respectarea limitei de cheltuieli ale asigurătorului conform structurii tarifului, iar prin Hotărîrea nr.14/14 din 29 martie 2012 a constatat că în perioada 2011-2012 asigurătorii au propus și acordat reduceri de pînă la 55% din prima de asigurare stabilită.

Astfel, prin Hotărîrea nr.14/14 din 29 martie 2012 CNPF a hotărît să prescrie persoanelor cu funcție de răspundere ale asigurătorilor care dețin licență cu dreptul de a desfășura activitatea de asigurare obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule respectarea necondiționată a prevederilor actelor legislative și normative în vigoare și întreprinderea măsurilor privind înlăturarea încălcărilor constatate.

Întru executarea prescripției emise de Autoritatea de supraveghere, BNAA în cadrul ședinței lărgite a Consiliului de administrație din 31 iulie 2012, întrucât componența comisioanelor din factorul de încărcare a tarifului nu avea la acel moment reglementare expresă, organul colegial de conducere al BNAA a identificat și a propus asigurătorilor soluția de aplicare prin analogie cu Hotărârea Guvernului nr.318 din 17 martie 2008 limitarea comisionului pînă la un anumit plafon (15%), în limita plafonului stabilit pentru cheltuielile asigurătorului prin hotărârea Guvernului menționată, iar diferența dintre plafonul prevăzut pentru comisioane și plafonul maxim stabilit prin act normativ guvernamental urma să constituie sursa de acoperire ale celorlalte cheltuieli ale asigurătorului.

Menționează că aplicarea de către asigurători a soluției propuse de organul colegial de conducere al BNAA nu a influențat în nici un fel prețul final al serviciilor pentru consumatori, or, este cert că prețul este stabilit de legislație, iar orice reducere acordată de participanții profesioniști la piața asigurărilor, inclusiv prin manipulare cu comisioane, este ilegală.

Prin urmare, reiterează că asigurătorii nu au încheiat un acord anticoncurențial ci au acționat conform prevederile actelor legislative și normative în vigoare.

Mai indică reclamantul că potrivit Deciziei nr.DA-78 din 28.12.2015, activitatea anticoncurențială se manifestă prin faptul că a fost încheiat același tip de contract cu brokerii, forma și conținutul căruia a fost stabilită de comun acord între companiile de asigurări.

Sub acest aspect, menționează că întru respectarea Hotărîrii CNPF nr. 14/14 din 29 martie 2012, prin care s-a dispus conformarea modului de încheiere a contractelor de asigurare cu actele normative în vigoare și revizuirea contractelor de colaborare cu intermediarii în asigurări și/sau reasigurări, organul colegial de conducere al BNAA a propus aplicarea contractului cadru de mandat pentru intermedierea încheierii contractelor de asigurare de răspundere civilă auto externă „Carte Verde”, care să corespundă întru totul cerințelor legislației din domeniul asigurărilor.

Remarcă că, contractul cadru este un contract prin care se stabilesc principiile contractuale și nicidecum nu reprezintă un contract standard a căror clauze sînt formulate anticipat și nu pot fi negociate (art.712 Cod Civil), iar pentru a optimiza procedura încheierii contractelor de mandat cu intermediarii în asigurări și întrucît nu există limitări legale în privința unei anumite forme a contractului, s-a propus o formă a contractului de mandat, fără ca aceasta să fie obligatorie.

Susține că dat fiind faptul că atît SAR „Moldcargo” SA cît și intermediarii au fost de acord cu prevederile contractului propus, a fost utilizat anume această formă a contractului de mandat.

Respectiv, insistă că considerînd forma și conținutul contractului de mandat - cadru, ca fiind conforme exigențelor legislației, fără a defavoriza sau avantaja părțile contractante, aplicarea acestuia de mai mulți asigurători nu se încadrează în noțiunea de acord anticoncurențial.

La fel, menționează reclamantul că este neîntemeiată Deciziei nr.DA-78 din 28 decembrie 2015, prin care s-a constatat că Companiile de Asigurări au aplicat în fapt comisionul identic de 15%, achitat brokerilor, întrucît acordarea de către SAR „Moldcargo” SA a comisionului de 15% a rezultat din politica de marketing a companiei și nu a fost coordonată în nici un fel cu alți asigurători concurenți, respectiv aplicarea de către ceilalți asigurători a comisionului identic poate fi calificată drept

coincidență, previzibilă, dictată de tendința de ași mări portofoliul de clienți administrați de intermediarii în asigurări, însă nu există nici un act cu caracter normativ care ar impune asigurătorul să aplice anume acest plafon.

Solicită reclamantul SAR „Moldcargo” SA anularea pct. 1 și pct. 5 a Deciziei Consiliului Concurenței nr. DA-78 din 28 decembrie 2015 prin care s-a constatat încălcarea prevederilor art. 5 al.(3 lit. a) din Legea Concurenței nr. 183 din 11 iulie 2012 de către compania de Asigurări SAR „Moldcargo” și s-a decis aplicarea față de SAR „Moldcargo” SA a amenzii în mărime de 1 106 431,24 lei ce reprezintă 1% din cifra de afaceri realizată în anul 2014 cu aplicarea factorului 1,2. Totodată solicită asigurarea acțiunii prin dispunerea suspendării executării Deciziei Plenului Consiliului Concurenței nr. DA -78 din 28 decembrie 2-15 în partea aplicării amenzii în mărime de 1 106 431,24 lei pînă la examinarea cauzei în fond.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 23 februarie 2016, a fost respins demersul SAR „Moldcargo” SA cu privire la suspendarea Deciziei Plenului Consiliului Concurenței nr. DA-78 din 28 decembrie 2015 în partea ce ține de aplicarea amenzii în mărime de 1 106 431,24 lei ca fiind neîntemeiat.

La 09 martie 2016, SAR „Moldcargo” SA a declarat recurs împotriva încheierii primei instanțe, solicitînd, admiterea acestui, casarea încheierii contestate cu emiterea unei noi încheieri prin care să fie admisă cererea cu privire la asigurarea acțiunii și să fie dispusă suspendarea executării Deciziei Plenului Consiliului Concurenței nr. DA-78 din 28 decembrie 2015 în partea ce ține de aplicarea amenzii în mărime de 1 106 431,24.

În motivarea recursului recurentul a invocat că nu este de acord cu încheierea primei instanțe întrucît sancțiunea sub formă de amendă în mărime de 1 106 431,24 lei a fost aplicată de către Plenul Consiliului Concurenței prin Decizia nr. 78 din 28 decembrie 2015 neîntemeiat.

Mai mult decît atît, decizia de sancționare nu este definitivă, iar dat fiind faptul că procedura contestării poate dura un timp îndelungat, executarea acesteia și achitarea amenzii în mărime de 1 106 431,24 lei ar putea fi o povară contraproductivă pentru SAR „Moldcargo” SA.

Menționează că Plenul Consiliului Concurenței a aplicat amenda în coroborare cu cifra de afaceri (prima brută subscrisă) realizată pentru anul 2014, care constituia 92 202 604 lei. În anul 2015, însă cifra de afaceri a constituit 41 693 972 lei, ceea ce reprezintă 49 % din indicatorii anului 2014, cifra de afaceri medie lunară fiind 3 474 497 lei.

Corespunzător, amenda aplicată ar constitui 1/3 din cifra de afaceri medie lunară, iar excluderea din circuitul Societății pe un termen nedeterminat a sumei de 1 106 431 24 lei, ar duce la provocarea unor pagube iminente pentru SAR „Moldcargo” SA.

În context indică că dauna medie lunară constituie 2 475 579 lei (262 cazuri) sau circa 71% din cifra de afaceri medie lunară 3 474 497,00 lei, respectiv în cazul unei eventuale achitări a amenzii în mărime de 1 106 431,24 lei, circa 45% din cazuri de asigurare nu vor fi despăgubite, de asemenea retragerea acestei sume va influența negativ asupra marjei de solvabilitate și coeficienților de lichiditate a Societății.

Prin urmare consideră că este evident că neadmiterea cererii de asigurare a acțiunii, va provoca o pagubă iminentă pentru SAR „Moldcargo” SA, iar argumentele primei instanțe cu referire la lipsa motivelor, care ar argumenta solicitarea nu

corespund realității, deoarece în cerere au fost menționate motivele de fapt și indicatorii pe care se bazează solicitarea de suspendare a executării Deciziei Plenului Consiliului Concurenței, fiind prezentată și suma daunelor, și numărul dosarelor de daune pentru anul 2015.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet de 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și pasibil de a fi admis din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427 lit. c) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să caseze integral sau parțial încheierea, soluționând prin decizie problema în fond.

După cum denotă din actele cauzei, SAR „Moldcargo” SA, înaintînd acțiunea în judecată împotriva Consiliului Concurenței a solicitat anularea Deciziei nr. DA-78 din 28 decembrie 2015, prin care s-a constatat încălcarea s prevederilor art. 5 al. (3) lit. (a) din Legea Concurenței nr. 183 din 11 iulie 2012 de către companiile SA „Asito”, SA „Donaris Group”, SA „Grawe Carat”, SAR „Moldcargo” SA, „Moldasig” și SA „Moldova-Astrovaz” și s-a decis sancționarea SAR „Moldcargo” SA cu amendă în mărime de 1 106 431, 24 lei ce reprezintă 1% din cifra realizată în anul 2014 cu aplicarea factorului 1, 2 (f.d. 2-7).

Odată cu depunerea cererii de chemare în judecată SAR „Moldcargo” SA a solicitat și asigurarea acțiunii prin suspendarea executării actului administrativ contestat în partea aplicării amenzii în mărime de 1 106 431,24 lei pînă la soluționarea definitivă a cauzei (f.d. 2-7), invocînd că activitatea întreprinderii are la bază achitarea despăgubirilor de asigurare, iar încasarea amenzii pretinse în sumă de 1 106 431,24 lei ar duce la neachitarea despăgubirilor pentru cazurile de asigurare, iar în consecință va cauza pagube iminente pentru societate și asigurații săi.

În conformitate cu prevederile art. 174 alin. (1) CPC, la cererea participanților la proces, judecătorul sau instanța poate lua măsuri de asigurare a acțiunii. Asigurarea se admite în orice fază a procesului pînă la etapa în care hotărîrea judecătorească devine definitivă, în cazul în care neaplicarea măsurilor de asigurare a acțiunii ar face imposibilă executarea hotărîrii judecătorești.

În conformitate cu art. 175 alin. (1) CPC, în vederea asigurării acțiunii, judecătorul sau instanța este în drept: a) să pună sechestru pe bunurile sau pe sumele de bani ale pîrîtului, inclusiv pe cele care se află la alte persoane; b) să interzică pîrîtului săvîrșirea unor anumite acte; c) să interzică altor persoane săvîrșirea unor anumite acte în privința obiectului în litigiu, inclusiv transmiterea de bunuri către pîrît sau îndeplinirea unor alte obligații față de el; d) să suspende vînzarea bunurilor sechestrate în cazul intentării unei acțiuni de ridicare a sechestrului de pe ele (radierea din actul de inventar); e) să suspende urmărirea, întemeiată pe un document executoriu, contestat de către debitor pe cale judiciară.

Iar, în conformitate cu alin (2) al aceluiași articol, judecătorul sau instanța poate aplica, după caz, și alte măsuri de asigurare a acțiunii care să corespundă scopurilor specificate la art. 174. Pot fi admise concomitent mai multe măsuri de asigurare a acțiunii dacă valoarea bunurilor sechestrate nu depășește valoarea acțiunii.

Totodată conform art. 21 al Legii contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000, suspendarea executării actului administrativ contestat poate fi solicitată de către reclamant instanței de contencios administrativ concomitent cu înaintarea acțiunii. În cazuri temeinic justificate și în scopul prevenirii unei pagube iminente, instanța poate dispune suspendarea actului administrativ și din oficiu.

Instanța de recurs reține că, suspendarea executării actului administrativ contestat contribuie real la prevenirea unei pagube iminente.

Noțiunea de paguba iminentă în sensul Legii poate viza o potențială perturbare a funcționării unei instituții sau al unui serviciu public sau afectarea gravă a altui interes public sau privat, respectiv, suspendarea executării actului administrativ contestat constituie un mijloc eficient de protecție a drepturilor subiective ale participanților la proces.

Cu referire la prevederile enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că prima instanță prin încheierea contestată neîntemeiat, a respins demersului SAR „Moldcargo” SA privind suspendarea acțiunii Deciziei Plenului Consiliului Concurenței nr. DA-78 din 28 decembrie 2015, în partea ce ține de aplicarea amenzii în mărime de 1 106 431,24 lei, pînă la examinarea pricinii în fond.

Or, la caz, neaplicarea măsurii de asigurare solicitate v-a duce la retragerea sumei de 1 106 431,24 lei din circuitul civil al companiei, iar în consecință la cauzarea unor pagube iminente.

Sub acest aspect, instanța de recurs consideră că prima instanță nejustificat a reținut motiv de respingere a cererii cu privire la suspendarea executării actului administrativ contestat faptul că SAR „Moldcargo” SA nu a prezentat probe ce ar confirma că neexecutarea Deciziei Plenului Consiliului concurenței nr. DA-78 din 28 decembrie 2015 va cauza pagube iminente întreprinderii, sau, însăși cuantumul amenzii de 1 106 431,24 lei dispus încasării prin actul administrativ, suspendarea executării căreia se solicită, justifică prin sine aplicarea măsurilor de asigurare, întrucît retragerea sumei de 1 106 431,24 lei din contul SAR „Moldcargo” SA chiar și pentru o perioadă nedeterminată, ar crea impedimente negative în buna activitatea a întreprinderii.

De altfel, materiale cauzei conțin Raportul privind activitatea de bază a asigurătorului SAR „Moldcargo” SA din care rezultă că cifra de afaceri (prima brută scrisă) realizată în perioada 01 ianuarie 2015 - 31 decembrie 2015, constituie 41 693 972 lei, cifra de afaceri medie lunară fiind de 3 474 497 lei, respectiv, Colegiul consideră că amenda în sumă de 1 106 431,24 ar constitui 1/3 din această sumă, iar excluderea din circuitul societății a acestei sume ar duce inevitabil la provocarea unor pagube iminente

Pentru considerentele menționate și având în vedere că argumentele recursului sunt întemeiate, iar încheierea contestată neîntemeiată Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa încheierea Curții de Apel Chișinău din 22 februarie 2016 de cu adoptarea unei noi încheieri, prin care a admite demersul înaintat de SAR „Moldcargo” cu privire la suspendarea executării Deciziei Plenului Consiliului concurenței nr. DA-78 din 28 decembrie 2015, în partea ce ține de aplicarea amenzii în mărime de 1 106 431,24 lei.

În conformitate cu art. 427 lit. b) și c), art. 428 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

decide:

Se admite recursul declarat de Societatea Asigurări-Reasigurări „Moldcargo” Societate pe Acțiuni.

Se casează încheierea Curții de Apel Chișinău din 23 februarie 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Societatea Asigurări-Reasigurări „Moldcargo” Societate pe Acțiuni împotriva Consiliului Concurenței cu privire la contestarea actului administrativ, și se emite o nouă încheiere prin care:

Se admite demersul Societății Asigurări-Reasigurări „Moldcargo” Societate pe Acțiuni cu privire la suspendarea executării Deciziei Plenului Consiliului Concurenței nr. DA-78 din 28 decembrie 2015, în partea aplicării amenzii în mărime de 1 106 431,24 lei.

Se suspendă în parte executarea Deciziei Plenului Consiliului Concurenței nr. DA-78 din 28 decembrie 2015 și anume în partea:

pct. 5 prin care a fost aplicată întreprinderii Societatea Asigurări-Reasigurări „Moldcargo” Societate pe Acțiuni (IDNO-1002600005819) amendă în mărime de 1 106 431,24 (un milion una sută șase mii patru sute treizeci și unu) lei 24 bani, ce reprezintă 1% din cifra de afaceri realizată în anul 2014 cu aplicarea factorului 1,2, pînă la soluționarea pricinii în fond.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Ion Druță

Maria Ghervas